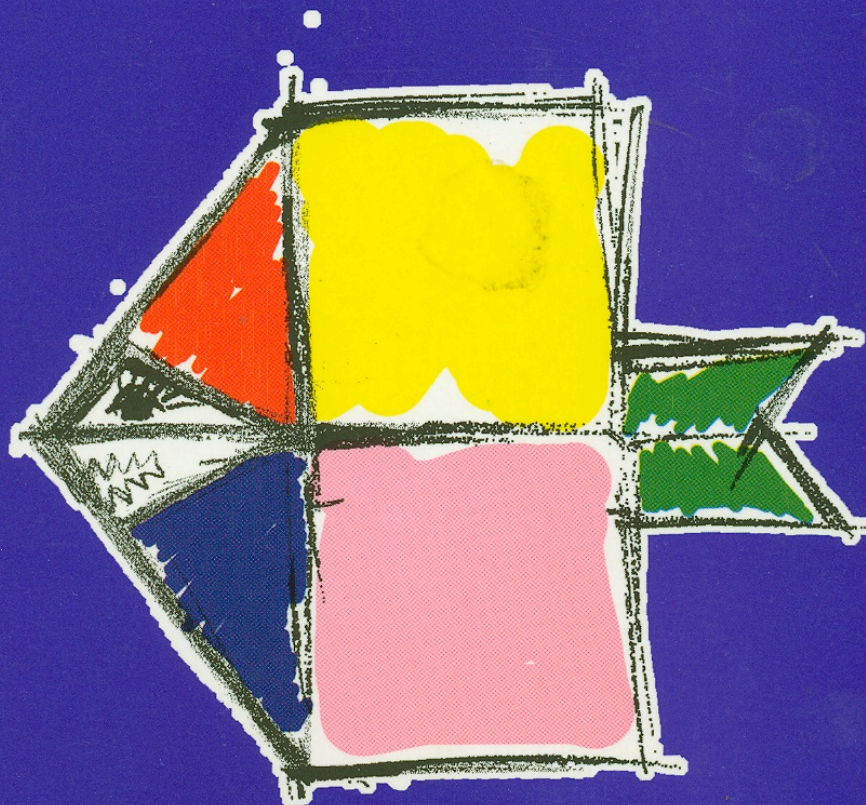


II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

MEDIA A EDUKACJA

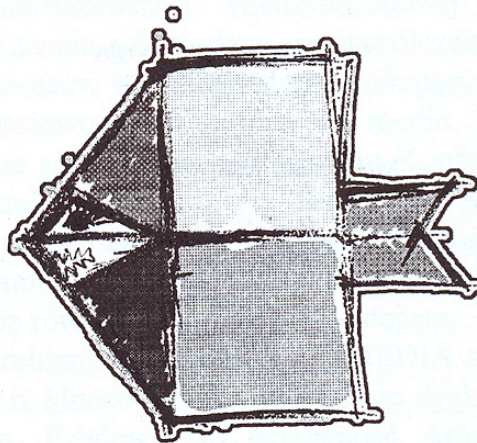


Poznań 1998

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Zakład Technologii Kształcenia

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

MEDIA A EDUKACJA



WYDAWNICTWO
eMPI 2

Poznań 1998

B. Fedorowicz

II Międzynarodowa Konferencja „Media a edukacja”
Poznań, 18–21 kwietnia 1998 r.

Pod patronatem
Ministra Edukacji Narodowej

Organizatorzy
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Studiów Edukacyjnych, Zakład Technologii Kształcenia

Bałtycka Wyższa Szkoła Humanistyczna w Koszalinie
Katedra Pedagogiki Medialnej

Międzynarodowe Targi Poznańskie

Polskie Towarzystwo Technologii i Mediów Edukacyjnych

Wydawnictwo eMPI²

Wydanie publikacji dotowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej,
Bałtycką Wyższą Szkołę Humanistyczną i Międzynarodowe Targi Poznańskie

Redaktor naukowy
prof. dr hab. Wacław Strykowski

Redaktor techniczny
Wojciech Kawiecki

Przygotowanie tekstów
Stanisław Ubermanowicz

Opracowanie redakcyjne
Irena Lewandowska

Korekta
Małgorzata Wstawska-Wróbel

Projekt okładki
Andrzej Fasiński

ISBN 83-87666-02-5

Oficyna Edukacyjna Wydawnictwa eMPI² s.c.
ul. Św. Wojciecha 28, 61-749 Poznań, tel. (0-61) 855-71-96

Skład, druk, oprawa
Zakład Graficzny Politechniki Poznańskiej
ul. Ogrodowa 11, 61-821 Poland
Zamówienie nr S/82/98

SPIS TREŚCI – CONTENTS

Wprowadzenie w problematykę konferencji – An Introduction to the Conference Issues – <i>Wacław Strykowski</i>	3
EDUKACJA I MEDIA – PROBLEMY OGÓLNE EDUKATION AND MEDIA – GENERAL ISSUES	
ZBIGNIEW KWIECIŃSKI: Wizje przyszłości a zmiany edukacji – Vision of the Future and Educational Change	17
KAROL JAKUBOWICZ: Społeczeństwo informacyjne – spóźniony przybysz – Information Society – A Belated Newcomer	25
JANUSZ GAJDA: Mass media a megatrendy rozwoju kultury i implikacje dla edukacji – Mass Media and Megatrends of cultural development, and educational implications	35
WOJCIECH SKRZYDLEWSKI: Niektóre zagadnienia teorii mediów edukacyjnych – Some Issues of Educational Media Theory	43
JÓZEF SKRZYPCZAK: Miejsce Galaktyki Gutenberga w multimedialnym wszechświecie – The Place of Gutenberg’s Galaxy in a Multimedia Universe.....	51
STANISŁAW JUSZCZYK: Czy cyberprzestrzeń stanowi zagrożenie dla życia społecznego? – Is Cyberspace a Menace for Social Life?.....	59
BOGDAN BRYCKI: Nowoczesna komunikacja nowym problemem dla edukacji – Modern Communication as a New Problem of Education.....	69
GABRIEL ŁASIŃSKI: Strategia prezentacji w procesie efektywnego komunikowania się – Presentation Strategy in the Process of Effective Communicating.....	79
MIKOŁAJ Ł. LIPOWSKI: Edukacja multimedialna – czy nowa jakość procesu kształcenia? – Multimedia Education – Or a New Quality of Educational Process?	91
STANISŁAW DYLAŁAK: Sceny przemocy w mediach a zachowania dziecka – Violent Scenes in Media and Children’s Behaviour	97
MARIA P. STASIAKIEWICZ: Media a rozwój funkcji semiotycznej u dziecka – Media and the Development of Semiotic Function in Children	111
ANDRZEJ WOŁODŹKO: Humanistyczne problemy użycia mediów elektronicznych – Humanistic Aspects of Electronics Media Use.....	119
BRONISŁAW SIEMIENIECKI: Technologia informacyjna w edukacji – Information Technology in Education	125
MAREK GAWRYSIAK: Dostarczanie informacji czy wspomaganie kreatywności? – Providing Information or Aiding Creativity?	135

TERRI McDONALD: Obserwacja interakcji werbalnej w klasie bezpośrednia i korzystająca z TV – Direct and Television-Mediated Observation of Verbal Interaction in the Classroom	145
WOJCIECH LIPOŃSKI: Media a zaniedbania wychowania fizycznego i olimpijskiego – Media and Neglects of Physical and Olympic Education.....	153
JADWIGA KWIEK: Wpływ wyznawanej religii na percepcję mediów – Impact of Religion on Perception of Media.....	163
BADANIA NAD MEDIAMI RESEARCH ON MEDIA	
BOLESŁAW NIEMIERKO: Jak badać pedagogiczną wartość mediów? – How to Do Research Work on the Educational Value of Media?	177
LUCYNA KIRWIL: Rola mediów audiowizualnych w zapobieganiu zjawiskom patologii społecznej – The Role of Audio-Visual Media in Preventing Social Pathology	189
JADWIGA IZDEBSKA: Telewizja i inne media zagrażające współczesnej rodzinie – Television and Other Media Threatening Family Relationships Nowadays	201
MARIUSZ KĄKOLEWICZ: Świadomość uczenia się i rola mediów a kształtowanie kompetencji kluczowej – uczenie się – Awareness of Learning and Role of Media in Shaping Key Competence – Learning.....	209
EDWARD J. GORZELAŃCZYK, PIOTR WOŹNIAK: Metoda szeregowania powtórek w optymalizacji nauczania multimedialnego – Repetition Sequencing Method in Optimization of Multimedia Teaching.....	219
ADAM WOJCIECHOWSKI, KAROLINA KUPŚ, JERZY R. NAWROCKI, MICHAŁ KOSIEDOWSKI: TETE – Inteligentny system testowania wiedzy – TETE – An Intelligent System of Knowledge Testing.....	233
PAWEŁ TOPOL: Efektywność CALL. Od teorii do praktyki – Effectiveness of CALL. From Theory to Practice	245
AGNIESZKA KOZŁOWSKA: Tworzenie wyobrażeń motorycznych poprzez widzenie samego siebie – The Creation of Notion through Oneself Observation.....	255
ANNA ZAMKOWSKA: Rola mediów w kształtowaniu postaw wobec osób społecznie ważnych – The Role of Media in Creating Attitudes towards Socially Important Persons.....	261
EWA BOBROWSKA: Obraz oddziaływania mass mediów na młodzież – The Model of Mass-Media Influence upon Youth	269
JOLANTA URBAŃSKA: Społeczna percepcja muzyki rockowej lat 1990–1997 – Social Perception of Rock Music of the 1990–1997	279
WOJCIECH KAJTOCH: Kogo wychowują czasopisma dla miłośników gier komputerowych – Who Is Being Brought up by Computer Game Fanzines	287
MARIA KRZYŚKO: Ocena środków dydaktycznych wspomagających edukację środowiskową – Evaluation of School Resources Effectiveness, Applied in Ecological Education.....	303

BEATA STACHOWIAK: Motywacja uczniów w kształceniu informatycznym w szkolnictwie zawodowym – Student Motivation in Teaching of Computer Science in Technical Secondary Schools.....	311
MAREK GRAMLEWICZ: Studenci wobec zastosowania technik komputerowych w procesie kształcenia – Students in the Face of Applying Computer Technology in Educational Process.....	317
ANDRZEJ MAREK ZEMŁA: Kompetencje informatyczne nauczycieli nieinformatyków – Informatics Competence of Non-Professional Teachers of Computer Science.....	323
ROBERT LIS: Wiedza i sprawności informatyczne nauczycieli szkół zawodowych – Knowledge and Informatics Competence Level of Profession School Teachers.....	329
MAGDALENA GŁUSZCZAK, GRAŻYNA MŁYNARCZYK: System informacji o mediach i oczekiwania nauczycieli w zakresie obudowy medialnej – System of Information about Media and Teachers' Expectations about Media Assistance ..	339

EDUKACJA MEDIALNA MEDIA EDUCATION

JÓZEF PIELACHOWSKI: Jak wmontować edukację medialną w strukturę przedmiotowo-programową szkoły – How Media Education Could Be Inserted into the Structure of Subjects of a School	347
EWA GURBIEL, HELENA KRUPICKA, MACIEJ M. SYSŁO: Powiązania technologii informacyjnej z edukacją medialną – Inter-Relations between Information Technology and Media Education.....	353
KAZIMIERZ WENTA: Edukacja medialna jako przedmiot zajęć na pedagogicznych kierunkach studiów – Media Education as a Course Subject in Pedagogy Studies	363
ANTONI ZAJĄC: Edukacja medialna nauczycieli – Media Education of Teachers	371
PIOTR KARAŚ, RYSZARD PĘCZKOWSKI, MARTA WROŃSKA: Koncepcja programu edukacji medialnej nauczycieli – A Program Concept of Media Education of Teachers.....	379
HENRYK BUDZEŃ: O przygotowaniu nauczycieli wychowania technicznego do edukacji medialnej – On Preparing Teachers of Technological Education for Media Education	383
MONIKA KOSTKA, IRENA PULAK: Kształtowanie kompetencji przyszłych nauczycieli w zakresie mediów – Pedagogy Students' Competence Forming in the Field of Media	387
SŁAWOMIR TAMBERG, ZENON JUREK: Zakres kompetencji studentów pedagogiki z przedmiotu Media w edukacji – Pedagogy Students' Competence in the Subject of Media in Education	395
ZBIGNIEW KORSAK: Zjawisko ekranowe jako podstawowa kategoria pedagogiki medialnej – The Screen Phenomenon as the Basic Category of Media Pedagogy.....	399

WOJCIECH LEWANDOWSKI: Elementy technologii informacyjnej w kształceniu studentów pedagogiki – Elements of Information Technology in Teaching Students of Pedagogy	405
GRAŻYNA PENKOWSKA: Wartości humanistyczne w kształceniu informatycznym – The Human Value in Computer Science Education	413
MARIA KRÓLICA, MARCIN STEPIEŃ: Edukacja twórców i użytkowników programów komputerowych dla dzieci – Education of Creators and Users of Computer Programs for Children	421
MAREK HALLADA: Fotografia jako element edukacji medialnej – Photography as an Element of Media Education	429
DARIUSZ GRYGROWSKI: Od biblioteki do mediateki – koncepcje unowocześniania – From the Library to a Mediatheque – Concepts for Modernizing	435
TOMASZ GOBAN-KLAS: Szewc bez butów, czyli (re)edukacja medialna w Ameryce – Cobbler's Wife..., or Media (Re)Education in America	441
WILHELM SAHNKE: Wprowadzenie do seminarium projektowania dydaktyki w Uniwersytecie w Kassel – Introduction into Didactic Programming Project Seminars at the University of Kassel	447
ISTVAN HERENDI: Niektóre aspekty programów technologii kształcenia w Kolegium Nauczycielskim – Some Aspects of the Programs in Educational Technology at Teachers' Training College	449
ZASTOSOWANIA MEDIÓW APPLICATION OF MEDIA	
MARIA BRANECKA: System zalecania środków dydaktycznych do użytku szkolnego – The System of Recommendation of Educational Aids for the School Usage	457
ŻANETTA KACZMAREK: Obudowa medialna wczesnoszkolnej edukacji matematycznej – Multimedia Mathematical Teaching Aids in Early Education	461
KRYSTYNA DAŁEK: Edukacja matematyczna w świetle nowych technologii – Mathematical Education in the Light of New Technologies	469
MARIA KUJAWSKA: Zastosowanie mediów elektronicznych w szkolnej edukacji historycznej – The Use of Electronic Media in School Education of History	473
PIOTR FRYDRYSZEK: Społeczne ramy i uwarunkowania edukacyjnej funkcji radia – Social Frames and Conditions of Educational Function of Radio	481
BARBARA SITARSKA: Kształcenie nauczycieli nauczania początkowego wspomaganą kamerą wideo – Educating Primary Schooling Teachers with the Aid of Video Camera	487
ANDRZEJ NOWAK: Autokorekta na podstawie obrazu wideo – Self-Correction Based on Video Projection	495
ALEKSANDRA SKARBIŃSKA: Programowanie multimedialne w szkole na przykładzie Komeniusz Logo – Multimedia Programming in School on the Basis of Logo Commeniusush	501

JOLANTA ZIELIŃSKA: Media w szkolnictwie specjalnym – Media in Special Education.....	505
BEATA GIERNATOWSKA, ZBIGNIEW PODGÓRSKI: Komputery w nauczaniu i uczeniu się geografii – Computers in Teaching and Learning of Geography.....	511
RYSZARD WRÓŃSKI: Technika wideo w mierzeniu jakości pracy nauczyciela – Video Technique as a Means to Assess the Quality of Teaching.....	517
KAZIMIERZ WIECZORKOWSKI: Komputerowe systemy wspomaganie procesu nauczania, uczenia się i egzaminowania – Teaching, Learning and Examining Computer Systems.....	525
WŁODZIMIERZ SOBKOWIAK: Elektroniczne słowniki i encyklopedie – szanse i zagrożenia – Electronic Dictionaries and Encyclopedias – Promises and Dangers.....	543
JOANNA BUCZYŃSKA: Sposoby tworzenia komputerowych, rozgałęzionych programów dydaktycznych – The Ways of Constructing Special Kinds of Didactic Computer Programmes.....	557
WIELISŁAWA OSMAŃSKA-FURMANEK: Technologie informacyjne w edukacji menedżerów – Information Technologies in the Education of Managers.....	565
LIDIA JABŁONOWSKA: Pakiety edukacyjne w kształceniu dorosłych – Educational Packages in Adult Training.....	571
ZDZISŁAW PÓLKOWSKI: Urządzenia multimedialne na zajęciach informatyki w szkole – Multimedia Technology Used during Computer Studies in School ...	581
JAN ZYCH: Gra wojenna – efektywne narzędzie dydaktyczne – War Game – An Efficient Educational Tool.....	585
MAREK M. TYTKO: Archiwum wirtualne – The Virtual Archives.....	595
RAFAŁ M. SOCHA: Polskie szkoły średnie na internetowych stronach WWW – Polish Secondary Schools on WWW Internet Pages.....	611
TEODOCJA ALCORIZA DE GUZMAN: Wykorzystanie mediów i technologii informacyjnych w edukacji zdalnej – Harnessing Media and Information Technology thru Distance Education.....	621
JENNY K. JOHNSON: Nauczanie zdalne poprzez pocztę głosową – analiza przypadków – Distance Education via Voice Mail – A Case Study.....	633
ALEKSANDER PRYZYCHANOWICZ, DOROTA ZOZULIŃSKA, BOGNA WIERUSZ-WYSOCKA: Internet w edukacji pacjentów chorych na cukrzycę – Internet in the Education of Diabetics.....	635
ROBERT RUDOWSKI: Informatyka w kształceniu medycznym. Szanse i wyzwania – Informatics in Medical Education. Challenges and Opportunities.....	639
JOANNA MICHALIK: Kształcenie pacjentów poprzez Internet – Patient Education via Internet.....	645
JAROSŁAW KOSIATY: Polski atlas radiologiczny przewodu pokarmowego i dróg żółciowych w sieci Internet – The Internet Radiology Atlas of the Upper Part of Digestive System and Biliary Tract.....	649

BEATA STACHOWIAK

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu

MOTYWACJA UCZNIÓW W KSZTAŁCENIU INFORMATYCZNYM W SZKOLNICTWIE ZAWODOWYM

Przedmioty informatyczne są nadal nowością w szkole i na razie nie doczekały się szerszego opracowania empirycznego. Podejmowane prace skupione są na razie na metodyce tego nowego przedmiotu i na problematyce związanej z treściami kształcenia. Analizując dostępną literaturę można zauważyć, że motywacją uczniów w procesie kształcenia informatycznego w Polsce nie zajmowano się, chociaż badano stosunek uczniów do przedmiotów informatycznych. Miało to miejsce przy okazji badań osiągnięć szkolnych uczniów w programie MOVE, gdyż podjęto trud określenia emocjonalnego kontekstu pracy uczniów.

Program MOVE jest to działanie innowacyjne wspierające reformę szkolnictwa zawodowego, polegające na zwiększeniu nacisku na kształcenie ogólne. We wrześniu 1995 roku wprowadzono nowe programy kształcenia w 60. wybranych szkołach i pod koniec pierwszego roku wdrożenia przeprowadzono pomiar osiągnięć uczniów, który obejmował następujące przedmioty: fizykę, język angielski, informatykę, wprowadzenie do świata pracy oraz ochronę i kształtowanie środowiska. Analiza wyników osiągnięć pierwszoklasistów w zakresie edukacji informatycznej doprowadziła do następujących wniosków:

– zainteresowania informatyką i wyniki w nauczaniu były zdeterminowane przez płeć,

– osiągnięcia uczniów były uzależnione od specjalności szkoły, lepiej wypadły szkoły o profilu elektronicznym, elektrycznym czy też budowlanym niż szkoły włókiennicze, odzieżowe i gastronomiczne.

Podczas pomiaru osiągnięć szkolnych badano także emocjonalny stosunek uczniów do przedmiotu. Zrealizowano to za pomocą inwentarza opisu przedmiotu szkolnego, składającego się z 5 części: (1) treść nauczania, (2) organizacja zajęć, (3) wyposażenie zajęć, (4) nauczyciel, (5) uczniowie. Każdy moduł składał się z 10 zdań oznajmujących, którym uczeń mógł przypisać jedną z odpowiedzi: zdecydowanie tak (5 pkt), raczej tak (4 pkt), nie mam zdania (3 pkt), raczej nie (2 pkt), zdecydowanie nie (1 pkt). W ostatnim, czyli piątym składniku

uwzględniono motywację uczenia się i wykorzystywania zdolności. Oto obraz, jaki w odniesieniu do informatyki otrzymano w wyniku przeprowadzenia ankiety:

– wykorzystywanie zdolności	20,4 pkt (maks. 25 pkt)
– motywacja uczenia się	20,2 pkt (maks. 25 pkt)

Wynika z tego, że motywacja uczenia się informatyki jest stosunkowo wysoka, wyższa od wskaźników, jakie uzyskano w przypadku innych przedmiotów. Skonfrontowano także rezultaty badań emocjonalnej sfery ucznia z wynikami poznawczymi wdrażania nowych programów nauczania. W tym celu wyznaczono współczynnik korelacji między średnimi osiągnięciami uczniów a wykorzystywaniem zdolności i motywacją uczenia się. Okazało się, że w pierwszym przypadku wynosi on 0,16, a w drugim 0,0. Są to wartości nieoczekiwane, gdyż spodziewano się większej korelacji między wymienionymi powyżej czynnikami. Problem ten wymaga niewątpliwie dalszej, dogłębnej analizy.

Przedstawione badania dotyczyły, o czym już wspomniano, jedynie szkół biorących udział w programie MOVE. Placówek pracujących według standardowych planów nauczania nie objęto podobnymi badaniami.

Edukacja informatyczna w średniej szkole zawodowej odbywa się w ramach przedmiotu: elementy informatyki lub informatyka, najczęściej w wymiarze 2 godzin tygodniowo w klasie pierwszej lub drugiej. Czas przeznaczony na kształcenie w zakresie zastosowania środków i technik informatycznych jest zdecydowanie niewystarczający, mimo że także na przedmiotach zawodowych część nauczycieli przedstawia sposoby wykorzystania komputera w przyszłej pracy. Warto również podkreślić fakt, że informatyka cieszy się znacznym zainteresowaniem uczniów i że uczęszczają oni na ten przedmiot chętnie, a motywacja do uczenia się jest wysoka. Postanowiono więc bliżej przyjrzeć się *motywom uczenia się przedmiotów informatycznych*.

Pod koniec roku szkolnego 1996/97 badaniami ankietowymi objęto uczniów klas IV i V średnich szkół zawodowych, tj. technikum. Grupa ankietowanych liczyła około 250 uczniów, można ją podzielić na trzy podgrupy:

- uczniowie Technikum Elektronicznego w Bydgoszczy,
- uczniowie Technikum Elektroniczno-Elektrycznego w Chojnicach: klasa o specjalności elektronika ogólna i klasa o specjalności elektromechanika ogólna,
- uczniowie Technikum Mechanicznego w Chojnicach o specjalności obróbka skrawaniem.

Uczniowie wypełniali ankietę dotyczącą edukacji informatycznej w szkole średniej. Część pytań dotyczyła motywów, które kierują nimi przy uczeniu się informatyki. W sondzie posłużono się podziałem Z. Putkiewicza, który wyodrębnił siedem kategorii motywów: poznawcze i zainteresowania społeczno-ideowe, ambicyjne, praktyczno-zawodowe, praktyczno-szkolne, lękowe i inne. Wyniki, które otrzymano, przedstawia tabela 1.

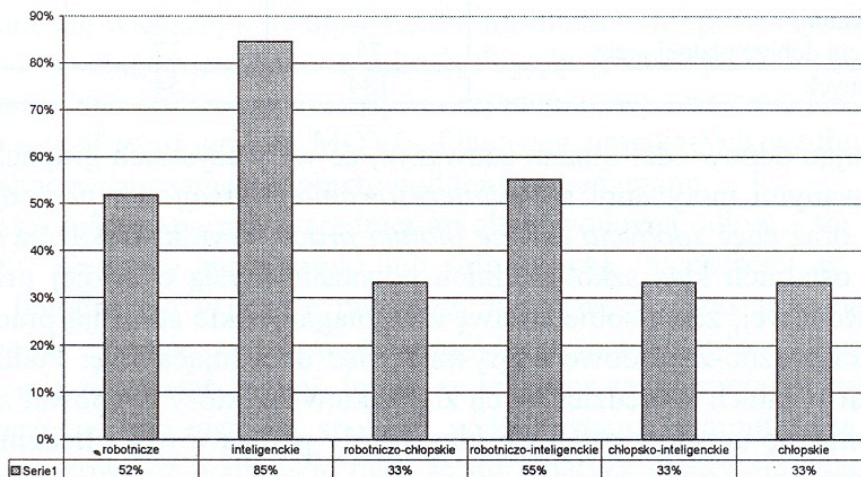
Tabela 1. Motywy uczenia się przedmiotów informatycznych

Motyw	TE	TEE	TM
	Bydgoszcz	Chojnice	Chojnice
Strach przed niską oceną	9	3	5
Sympatia do nauczyciela	7	6	2
Zainteresowania	90	25	30
Ambicja	36	12	17
Chęć podwyższenia średniej ocen	22	9	5
Chęć zdobycia wyższego wykształcenia	45	22	19
Wymagania przyszłych pracodawców	49	33	20
Zainteresowanie szkołą	4	4	3
Chęć bycia pożytecznym dla społeczeństwa	12	7	5
Niechęć przed fizyczną pracą	12	10	8
Chęć przekazania wiedzy innym	8	0	2
Wymagania rodziców	2	3	4
Nie mam zdania	2	3	3
Chęć zdobycia dobrze płatnej pracy	75	27	27
Liczba badanych	134	54	50

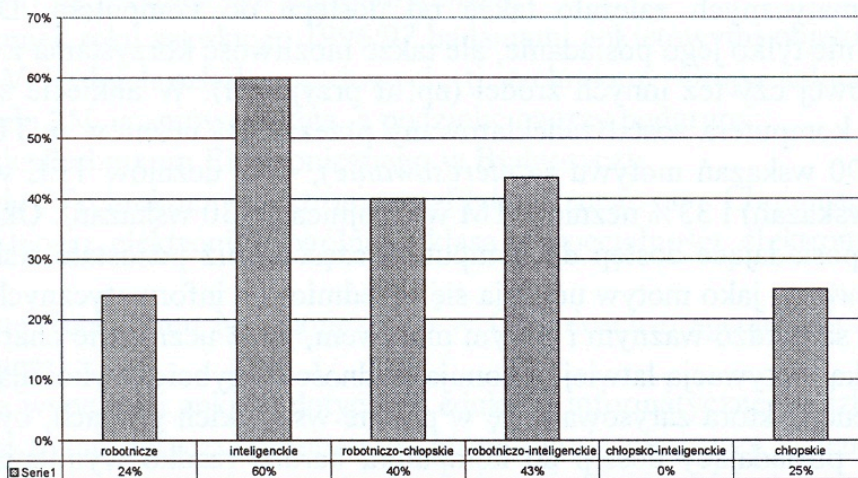
Analizując odpowiedzi można zauważyć, że we wszystkich grupach najczęściej podawanymi motywami są: *zainteresowania*, *wymagania przyszłych pracodawców* oraz *chęć zdobycia dobrze płatnej pracy*. Wyniki wskazują na to, że uczniowie ostatnich klas szkół średnich poważnie myślą o swojej przyszłości i pracy zawodowej, zdają sobie sprawę z wymagań, jakie stawiają pracodawcy. Motywy praktyczno-zawodowe odgrywają więc decydującą rolę. Podobne wyniki uzyskał w latach sześćdziesiątych Z. Putkiewicz, który zajmował się motywami uczenia się uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej i liceum ogólnokształcącego.

Wśród przyczyn, które uczniowie najczęściej wymieniali, były zainteresowania. Okazało się, że wskazanie tego motywu uczenia się przedmiotów informatycznych zależało także od dostępu do komputera. Dostęp do sprzętu to nie tylko jego posiadanie, ale także możliwość korzystania z pracowni komputerowej czy też innych źródeł (np. u przyjaciół). W ankiecie swobodny dostęp do komputera został zadeklarowany przez: 64% uczniów w TE w Bydgoszczy (90 wskazań motywu *zainteresowanie*), 47% uczniów TEE w Chojnicach (25 wskazań) i 33% uczniów TM w Chojnicach (30 wskazań). Okazało się, że osoby posiadające dostęp do komputera częściej niż pozostałe wskazywały *zainteresowania* jako motyw uczenia się przedmiotów informatycznych. Zainteresowania są bardzo ważnym i silnym motywem, gdyż uczniowie charakteryzujący się taką motywacją łatwiej pokonują trudności i szybciej wykonują zadania. Inną tendencją, która zarysowała się w prawie wszystkich grupach, był fakt, że uczniowie posiadający dostęp do komputera bardzo rzadko wymieniali wśród motywów strach przed niską oceną. Tak więc możliwość swobodnego korzystania ze sprzętu komputerowego wpływa nie tylko na wyniki osiągane przez uczniów, ale także na ich motywację do nauki.

W tym miejscu należy przypomnieć, że informatyka jest przedmiotem wymagającym umiejętności praktycznych: obsługa klawiatury, programów użytkowych itp. Praca z podręcznikiem, obejrzenie najlepszego filmu, kompletu przeźroczy, wysłuchanie najciekawszego wykładu nie wystarczy, potrzeba ćwiczeń praktycznych. Dlatego też wskazane byłoby udostępnienie uczniom, oczywiście pod kontrolą, pracowni komputerowych, w których mieliby możliwość utrwalania i powtarzania wiadomości. Otwarcie pracowni komputerowych wyrównałoby także szansę między uczniami, gdyż dane uzyskane w wyniku badań ankietowych dowodzą, że pochodzenie społeczne ma wpływ na swobodę korzystania ze sprzętu komputerowego (wykres 1 i 2). Z wykresu wynika, że młodzież określająca swoje pochodzenie jako inteligenckie jest w lepszej sytuacji, pośrednio więc i motywę uczenia się mogą zależeć od pochodzenia społecznego.



Wykres 1. Dostęp uczniów do komputera w zależności od pochodzenia społecznego (Elektronik Bydgoszcz)

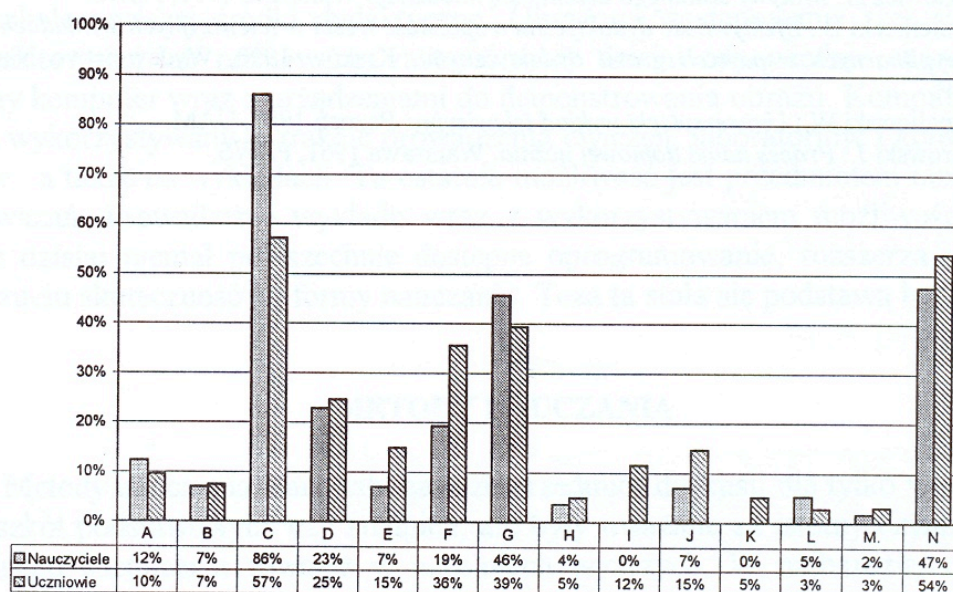


Wykres 2. Dostęp uczniów do komputera w zależności od pochodzenia społecznego (ZSZ Chojnice)

Dostęp do komputera jest także ważnym czynnikiem wpływającym na samoocenę umiejętności uczniów. Osoba odnosząca sukcesy w nauce odczuwa satysfakcję ze swojej pracy, a tym samym jej motywacja do dalszych wysiłków wzrasta i jest zdolna do pokonywania trudności, rozwiązywania nowych zadań.

Czynnikami wpływającymi na motywację uczniów jak wynika z badań są między innymi: dostęp do komputera, specjalność zawodowa, płeć, pochodzenie społeczne. Na część tych składników szkoła nie ma wpływu, jednakże powinna ingerować w tych miejscach, w których taka możliwość istnieje i pociąga to za sobą zamierzony efekt dydaktyczny.

Ważnym ogniwem w procesie dydaktycznym są także nauczyciele, którzy również zostali objęci badaniami ankietowymi dotyczącymi edukacji informatycznej w szkole. Wyniki wskazują na pewne różnice między wskazaniami nauczycieli i uczniów, jednakże w przypadku określania motywacji uczniów do uczenia się przedmiotów informatycznych wystąpiła wyraźna zbieżność poglądów. Na wykresie 3 wyraźnie widać, że zarówno nauczyciele, jak i uczniowie najczęściej wśród motywów uczenia się przedmiotów informatycznych wymieniają: zainteresowania, wymagania przyszłych pracodawców, chęć zdobycia dobrze płatnej pracy.



Wykres 3. Zestawienie poglądów nauczycieli i uczniów – ogólnie

Podsumowując, jeżeli tak ważną rolę odgrywają motywy praktyczno-zawodowe, to należałoby w szerszym zakresie wprowadzić przedmioty informatyczne, które kształtowałyby odpowiednio kompetencje zawodowe. Kształcenie informatyczne powinno trwać dłużej niż jeden rok, by absolwent średniej szkoły zawodowej dysponował nowoczesną wiedzą, co pozwalałoby mu być konkuren-

cyjnym na rynku pracy. Innym wnioskiem, który w tym miejscu się nasuwa, to konieczność tworzenia kół zainteresowań skupiających uczniów chcących rozwijać swoje zdolności oraz organizowania w ten sposób pracy szkolnych pracowników informatycznych, żeby uczniowie mieli swobodny do nich dostęp – oczywiście pod kontrolą laboranta lub nauczyciela.

Literatura

1. *Badanie osiągnięć uczniów. Program PHARE / MOVE*. Biuro Koordynacji Kadr. Warszawa 1996.
2. Denek K.: *Efektywność czynności edukacyjnych w szkole*. „Problemy Rozwoju Edukacji” 1992, nr 3.
3. Denek K.: *Efektywność realizacji procesu nauczania i uczenia się*. „Toruńskie Studia Dydaktyczne” 1994, nr 6.
4. Denek K.: *Pomiar efektywności kształcenia w szkole wyższej*. Warszawa 1980, PWN.
5. Denek K.: *Wskaźniki efektywności kształcenia*. „Oświata Dorosłych” 1986, nr 6.
6. Gnitecki J.: *Metodologiczne problemy badań nad efektywnością kształcenia rolniczego*. Warszawa 1980.
7. Gnitecki J.: *Pomiar efektywności kształcenia*. Warszawa 1984, Wydawnictwo SGGW-AR.
8. Niebrzydowski L.: *Wpływ motywacji na uczenie się*. Warszawa 1972, Nasza Księgarnia.
9. Palka S.: *Warunki efektywności nauczania w szkole średniej*” Warszawa 1977, WSiP.
10. Putkiewicz Z.: *Motywy szkolnego uczenia się młodzieży*. Warszawa 1971, PZWS.
11. Siemieniecki B.: *Efektywność dydaktyczna a spójność treści w telewizyjnych wykładach interdyscyplinarnych wspartych gramami dydaktycznymi*. Kraków 1990, Wydawnictwo Naukowe WSP.
12. Skrzydlewski W.: *Uniwersytecki wykład telewizyjny*. Poznań 1980, UAM.
13. Zborowski J.: *Proces nauki domowej ucznia*. Warszawa 1961, PZWS.